

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS
Vilniaus kooperacijos kolegijos
VERSLO ANGLŲ KALBOS IR KOMUNIKACIJOS
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Grupės nariai: Jolanta Bareikienė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Verslo anglų kalba ir komunikacija
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Anglų filologija (Q300) (Anglų kalba (Q310))
Studijų programos rūšis	koleginės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (3)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Anglų kalbos profesinis bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	5
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias	7
2.4. Materialieji ištekliai.....	8
2.5 Studijų eiga ir jos vertinimas	9
2.6. Programos vadyba	10
III. REKOMENDACIJOS	10
IV. APIBENDRINAMASIS VERTINIMAS.....	12

I. IŽANGA

Toliau pateikiama ketinamos vykdyti pirmosios pakopos koleginių studijų programos *Verslo anglų kalba ir komunikacija* (toliau – VAKK) analizė ir vertinimas. Jis išdėstomas pagal pagrindinius programą apibūdinančius kriterijus: 1) programos tikslus ir studijų rezultatus bei jų pagrįstumą; 2) programos sandarą, atsižvelgiant į jos atitiktį LR teisės aktams ir įvertinant, ar dalykų turinys ir metodai bei programos apimtis leidžia pasiekti numatomus studijų rezultatus; 3) pedagoginį studijų programos personalą, įvertinant jo kvalifikaciją ir skaičių; 4) materialiuosius išteklius, įvertinant patalpas, įrangą, praktikų bazę ir metodinius išteklius; 5) numatomą studijų eigą ir jos vertinimą, atsižvelgiant į priėmimo reikalavimus, studijų metodus, studentų pasiekimų vertinimo sistemą; 6) programos vadybą, atsižvelgiant į paskirstytą atsakomybę už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą, socialinių dalininkų įtraukimą bei numatomas vidinio kokybės užtikrinimo priemones. Vertinimo išvados baigiamos rekomendacijomis ir apibendrinamuoju vertinimu kiekvienai iš išvardytų sričių skiriant nuo 1 iki 4 balų.

Kaip nurodyta minėtos programos apraše, ji ketinama vykdyti Vilniaus kooperacijos kolegijoje (toliau – VKK) pagal anglų filologijos studijų krypties anglų kalbos šaką. Šios krypties studijų programa VKK yra pirmoji. Programos absolventams suteikiama kvalifikacija pagal numatomą studijų krypties šaką – anglų kalbos profesinio bakalauro.

VAKK programos vertinimas vyko dviem etapais. Pirmiausia ekspertai susipažino su pateikiama VAKK programos aprašu bei būtinaisiais priedais. Po to, 2012 m. balandžio 25 d., siekiant išsiaiškinti VAKK nepateikiamus ar nepilnai pateikiamus klausimus, vyko ekspertų vizitas į VKK, kuri ketina vykdyti šią programą. Vizitas vyko pagal tokią iš anksto suderintą dienotvarkę:

13.30 – 14.00	Susitikimas su administracija
14.00 – 14.45	Susitikimas su programos aprašo rengimo grupe
14.45 – 15.30	Susitikimas su numatomais programos dėstytojais
15.30 – 15.45	<i>Pertraukėlė</i>
15.45 – 16.15	Susitikimas su socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal programą numatomais rengti specialistais
16.15 – 17.00	Susipažinimas su auditorijomis, bibliotekomis ir kita materialiaja baze
17.00 – 17.20	Uždaras ekspertų grupės posėdis
17.20 – 17.35	Supažindinimas su bendraisiais pastebėjimais vizito metu

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Aptariamoms programoms tikslai ir studijų rezultatai pateikiami išstudijavus naujausius, 2009-2011 m. parengtus ir patvirtintus LR ir ES dokumentus, nacionalinio ECTS projekto medžiagą, Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandarą ir t.t. Tikslai ir rezultatai išdėstomi sklandžiai ir nuosekliai, pateikiant studijų dalykus ir modulius, kuriuose programos tikslų ir studijų rezultatų siekiama. Dauguma tikslų yra labai ambicingi, o iš studijų rezultatų aprašymo susidaro įspūdis, kad programos absolventai savo žiniomis ir gebėjimais galėtų prilygti ar net pranokti universitetų absolventus. Pavyzdžiui, 3.1 studijų rezultatas formuluojamas taip: „versti ir redaguoti žodžiu ir raštu įvairių funkcinių stilių tekstus (...)“. Manytina, kad tokių rezultatų per trejus, o gal net ir per ketverius universitetinių studijų metus nelengva pasiekti.

Be to, iš daugelio tikslų ir studijų rezultatų formuluočių atrodo, kad programa siekiama ugdyti bendresnio pobūdžio anglų filologijos specialistus, neįgyjančius verslo kalbos specializacijos, nors iš pavadinimo to galima būtų tikėtis (žr. 1.1-1.4, 2.1-2.4, 3.1-3.5 numatomus studijų rezultatus). Bendrųjų kompetencijų numatomų studijų rezultatų formuluotės irgi yra labai bendros, pavyzdžiui, 6.3 rezultatas suformuluotas taip: „kurti naujas idėjas“, o 7.2 „rengti ir valdyti projektus“, nenurodant, nei kokios tos idėjos ar kaip jos susijusios su verslo anglų kalba, nei kokie tie projektai.

Tačiau prieduose pateikiama informacija bei pokalbiai VKK vizito metu atskleidė daug tikroviškesnį vaizdą. Iš dalykų aprašų matyti, kad programos rengėjai suvokia programos pobūdį ir kokias kompetencijas ketina ugdyti. Jos aiškiai siejamos ne tik su bendrosios anglų kalbos pagrindais, kurie yra būtini siekiant labiau gilintis į dalykinę (verslo) kalbą, bet ir tiesiogiai su studijų objektu, verslo anglų kalba, ir jai ugdyti reikalingais dalykais.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai grindžiami labiau profesiniais ir darbo rinkos nei akademiniais reikalavimais, ką parodė ir pokalbis su aktyviai programos rengime dalyvavusiais numatomais programos dalininkais. Programos radimosi sąlygos yra labiau sietinos su verslo ir vadybos aplinka nei su filologija, o tai turi savų privalumų.

Todėl manytina, kad programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra pakankamai aiškūs, grindžiami visuomenės ir rinkos poreikiais. Jie atitinka koleginių studijų rūšį ir pakopą bei kvalifikacijų lygį. Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje. Jie dera ir su pirmąja programos pavadinimo dalimi – *verslo anglų kalba*. Antroji pavadinimo dalis *ir komunikacija* yra kiek klaidinanti, nes susidaro įspūdis, kad programos absolventai bus įgiję ir

nemažai komunikacijos krypties kompetencijų. Be to, toks pavadinimas ne visai atitinka 2012 m. vasario 8 d. ŠMM ministro įsakymo (Nr. V-232) 4.1 punktą, pagal kurį „programos pavadinimo pagrindinis žodis turi nusakyti pagrindinės studijų krypties turinį“. Iš esamos formuluotės nelabai aišku, kuri kryptis yra pagrindinė: anglų filologija ar komunikacija. Todėl studijų programos pavadinimas yra koreguotinas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Tiksiai ir numatomi studijų rezultatai suformuluoti nuosekliai, atsižvelgiant į šiuolaikines tendencijas. Jie grindžiami profesiniais reikalavimais, visuomenės ir darbo rinkos poreikiais. Programos turinys atitinka studijų pakopą, rūšį ir formą.

Tačiau tiksiai ir studijų rezultatai yra kiek per platūs, orientuoti į anglų filologijos absolventų kompetencijų lygmenis, o ne į verslo anglų kalbos koleginių lygmenis absolvento kompetencijas.

Programos pavadinimas, iš kurio atrodo, kad programa ugdyt ir komunikacijos krypties kompetencijas, yra koreguotinas kaip ne visai atspindintis numatomus studijų rezultatus.

2.2. Programos sandara

Bendra programos apimtis atitinka teisės aktų reikalavimus: pagrindinės, anglų filologijos, studijų krypties, šiuo atveju, anglų kalbos šakos, dalykai sudaro 135 kreditus. Bendrųjų universitetinių dalykų ir praktikų kreditinė apimtis tinkama, atitinkanti koleginių studijų reikalavimus. Susipažinus su dalykų turiniu ir jų dėstymo metodais, manytina, kad jie turėtų leisti pasiekti numatomus studijų rezultatus. Nuosekliai dėstoma bendroji ir dalykinė (verslo) anglų kalba leidžia tikėtis, kad tai leis pasiekti pagrindinius numatomus studijų rezultatus. Tačiau abejonių kelia kai kurių dalykų (pavyzdžiui, integruotų verslo studijų, 11 kreditų) priskyrimas pagrindinei studijų krypčiai. Sprendžiant iš dalyko aprašo, atrodo, kad dalyko turinys siejamas su verslu ir yra gerokai nutolęs nuo studijų objekto – verslo anglų kalbos. Tas pats pasakytina apie pirmąją (verslo organizavimo) praktiką. Ji tik netiesiogiai susijusi su pagrindine studijų kryptimi.

Programos apraše numatyta, kad studijos baigiamos darbo gynimu, kurio apimtis – 9 kreditai. Tai logiškas studijų pabaigos akcentas, kuriuo absolventas turi parodyti savo brandą. Tačiau ne visai aišku, kaip jis įgyja mokslinio darbo rašymo gebėjimų, nes rašymo kursai programoje yra arba fragmentiški ir be aiškių akcentų (pavyzdžiui, rašytinės kalbos kursas), arba aiškiai orientuoti tik į verslo kalbą (pavyzdžiui, dalykinis rašymas ir teksto analizė). Vertėtų rašymo, įskaitant mokslinio darbo rašymo, kursus labiau subalansuoti.

VAKK programos apraše teigiama, kad studijų plano struktūra pritaikyta ir gretutinėms studijoms. Joms numatytas papildomas, septintasis, semestras. Gretutinės studijos suformuojamos iš 30 paskutiniojo semestro kreditų ir 30 kreditų, kurie iš dalies sutampa su pagrindinės studijų krypties dalykais (integruotos verslo studijos ir verslo organizavimo praktika, iš viso 20 kreditų) ir iš dalies su laisvai pasirenkamais dalykais. Gretutinės studijos gali sutapti su antrąja dalykų grupe (laisvai pasirenkamais dalykais), kurioje numatyti įvairūs netiesiogiai su specialybe susiję dalykai, tačiau neturėtų sutapti su pagrindinės studijų krypties dalykais. Manytina, kad gretutinių studijų dalies struktūra ir turinys yra koreguotini.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Šios srities stiprybė yra nuosekliai dėstoma anglų kalba – einant nuo bendrosios anglų kalbos pagrindų (fonetikos, gramatikos, vertimo) prie verslo anglų kalbos. Pastarąją padeda geriau įsisavinti glaudus ryšys su kolegijoje kitose programose jau dėstomais, o šios programos studentams dar tik numatomais dėstyti pasirenkamaisiais su verslu ir vadyba susijusiais dalykais.

Gretutinių studijų galimybė taip pat yra neabejotina programos stiprybė, patrauksianti ne vieną studijuojantįjį. Ji suteikia didesnių įsidarbinimo galimybių.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad programos sandara yra koreguotina. Nors jos apimtis atitinka teisės aktus, kai kurie dalykai turi aiškiau atspindėti studijų krypties turinį ir nuosekliau ugdyti numatomas kompetencijas. Gretutinių studijų krypties dalykai neturėtų sutapti su pagrindinės studijų krypties dalykais. Jų struktūra ir turinys taip pat koreguotini.

2.3. Personalas

VAKK programos vykdymui numatomas pasitelkti pedagoginis personalas atitinka teisės aktų reikalavimus. Numatoma, kad programoje dėstys 25 dėstytojai, iš jų – 12 proc. turi daktaro laipsnį. Studijų programos krypties dalykus dėstys vienas mokslų daktaras. 16 dėstytojų turi didesnę nei trejų metų praktinio darbo dėstomo dalyko srityje patirties. Manytina, kad pedagoginis personalas atitinka šios pakopos studijų programai keliamus reikalavimus. Dėstytojų skaičius ir kvalifikacija yra tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Šioje programoje svarbus personalo ryšys su įmonėmis, nes nemaža studijų dalis organizuojama praktikų forma. Kaip paaiškėjo iš susitikimo su programos socialiniais dalininkais, per praktikas jie ir jų atstovaujamos įmonės numato glaudžiai bendradarbiauti su VKK ir pasirengti specialistus konkrečiai įmonei.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Dėstytojų skaičius ir kvalifikacija yra pakankami VAKK programai vykdyti. Kadangi programa dar nepradėta įgyvendinti, nemažai dėstytojų numatoma kviestis iš kitų įstaigų. Manytina, kad kviestiniai dėstytojai yra šokia tokia programos silpnybė. Tikėtina, kad šią problemą greičiausiai bus galima išspręsti pradėjus vykdyti programą.

2.4. Materialieji ištekliai

Verslo anglų kalbos ir komunikacijos studijų programą kolegija įgyvendins Vilniaus skyriuje, kur patalpų plotas yra per 6,7 tūkst. kv. m. Beveik pusė šio ploto skirta mokymo reikalams. Kolegijoje yra aktų ir sporto salės. Iš pateikto studijų programos aprašo ir iš to, ką buvo galima pamatyti vizito metu, galima teigti, kad kolegija turi pakankamai patalpų ir jos yra tinkamos vykdyti šią studijų programą. Mokomuosiuose korpusuose įrengtos auditorijos, kompiuterių klasės, biblioteka yra aprūpintos IT, kurios nuolat atnaujinamos. Kolegija naudojami legalia programine įranga, veikia greitaeigis optinis interneto ryšys, naudojama mobiliųjų pranešimų sistema, elektroninis dienynas. Yra galimybė studijų procese naudoti papildomą techninę įrangą: interaktyvias lentas, vaizdo projektavimo įrangą, mobiliąją nuskaitymo įrangą MIMIO, grafoprojektorius, vaizdo ir garso magnetofonus, kopijavimo aparatus ir pan.

Kolegijos bibliotekos kompleksą sudaro interneto skaitykla, skaitykla, atviri fondai. Interneto skaityklose įrengta 15 darbo su kompiuteriais vietų. Yra galimybė nemokamai naudotis internetu, elektroniniu paštu, dirbti įvairiomis studijoms skirtoms programoms. Bibliotekos fondai yra nuolat atnaujinami, yra nemažai periodikos leidinių, literatūros užsienio kalba, tačiau kalbant apie VAKK studijų programą, bibliotekos fondus reikėtų papildyti būtina šiai studijų programai literatūra. Susitikimo su kolegijos administracija metu buvo teigiama, kad problemų tai nesukels, ir jei studijų programa bus patvirtinta, reikiama literatūra bus nupirkta, nes kolegija yra numačiusi tam lėšų.

Kolegijoje veikia verslo praktinė mokymo firma „REDA“ (VPMF), skirta studentų praktiniams verslumo įgūdžiams tobulinti. Numatyta, kad VAKK studijų programos studentai atlieka pirmą profesinės veiklos praktiką, kurios metu jie vykdo įvairių skyrių darbuotojų funkcijas bei taiko studijų metu įgytas anglų kalbos žinias analizuodami verslo atvejus, suderintus su integruotų verslo studijų modulio programa. Tai yra didelis privalumas studijų programai, nes studentai turės galimybę atlikti vertimo užduotis, o taip pat ugdyti praktinius verslumo įgūdžius. Kitas praktikas studentai atliks įvairiose Lietuvos verslo įmonėse. Susitikimo

su socialiniais dalininkais metu jie teigė, kad kolegijos studentai - praktikantai yra laukiami ir vertinami jų įmonėse.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Materialiniai ištekliai vykdyti „Verslo anglų kalba ir komunikacija“ studijų programą yra pakankami. Kolegijoje yra tinkama kompiuterinė ir techninė įranga VAKK studijų programai vykdyti. Studijų programos stiprybė yra verslo praktinė mokymo firma „REDA“, užtikrinanti studentų praktikos kokybę, o taip pat socialinių dalininkų palankus požiūris į praktikantus jų įmonėse. Silpnybė yra literatūros, būtinos VAKK programai vykdyti, nes kolegija jos neturi.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo reikalavimai į VAKK studijų programą yra pagrįsti. Stojantieji turi turėti vidurinį išsilavinimą. Jie priimami konkurso būdu. Informacija konkursiniam balui skaičiuoti renkama iš brandos atestato, priedų prie atestato, Nacionalinių egzaminų centro pažymos.

Iš studijų programos aprašo ir informacijos, gautos susitikimų su kolegijos dėstytojais metu, akivaizdu, kad studijų procese numatoma taikyti įvairius studijų metodus numatytiems rezultatams pasiekti. Kiekvieno dalyko apraše yra numatyti ir aprašyti studijų metodai ir pasiekimų vertinimo metodai kiekvienam dalyko studijų rezultatui pasiekti.

Studentų pasiekimų vertinimo pasiekimų sistema aiški, vieša ir tinkama. Numatoma kiekvienam studentui pateikti dalyko aprašą, kuriame yra nurodyti ir aprašyti vertinimo metodai ir kriterijai, galutinio vertinimo formulė. Žinių vertinimui Kolegijoje taikomas kaupiamasis principas. Kolegijoje vykdoma nuolatinė sistemiška studentų pasiekimų analizė. Studijos kolegijoje baigiamos baigiamojo darbo rašymu. Tai turėtų būti filologinis darbas, tačiau iš studijų programos aprašo ir diskusijų susitikimų metu nebuvo aišku, kokias studentų kompetencijas baigiamasis darbas ugdys, kokias temas ir problemas studentai turės analizuoti. Baigiamojo darbo tikslai ir rezultatai kelia abejonių (žr. Baigiamojo darbo aprašas).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Priėmimas į VAKK studijų programą vykdomas pagal reikalavimus, taikomus visiems stojantiems į aukštąsias Lietuvos mokyklas.

Studijų procesas orientuotas į studentą, numatoma taikyti įvairius studijų metodus, leisiančius pasiekti numatytus rezultatus. Pasiekimų vertinimo sistema ir kriterijai aiškūs.

Silpna vieta baigiamasis darbas, kurio tikslai yra labai platūs ir neaiškiai suformuluoti.

2.6. Programos vadyba

VAKK aukštojo mokslo teikiamos paslaugos sertifikuotos ir pripažintos atitinkančiomis tarptautinės vadybos sistemos ISO 9001 standartą (sertifikatas Nr. 31257-2008-AQ-FIN-FINAS). Šis sertifikatas liudija, kad įdiegti ir prižiūrimi vidaus procesai padeda vykdyti įsipareigojimus klientams ir sumažina neįgyvendintų lūkesčių riziką. Vadybos sistemos reikalavimai kolegijoje dokumentuoti, matuojami, analizuojami ir prižiūrimi.

Kalbant apie atsakomybę už VAKK studijų programos vykdymą, tobulinimą ir kokybę, studijų programos apraše teigiama, kad atsakingas katedros vedėjas, o kontrolę vykdys direktoriaus pavaduotojas studijoms. Šiuo metu dar neaišku, kokios katedros vedėjas bus atsakingas už šią studijų programą, nes įvedama nauja studijų kryptis, todėl neaišku, kuriai katedrai VAKK studijų programa bus skirta, ar bus kuriama nauja katedra. Pokalbio metu buvo teigiama, kad atsakomybė užstudijų programos vykdymą teks studijų programos kuratoriui, bet šis klausimas dar neišdiskutuotas iki galo.

Į studijų programos įgyvendinimą numatoma įtraukti socialinius dalininkus. Jie turėtų dalyvauti studijų programos komiteto darbe. Su jais ir dabar Kolegija nuolat palaiko ryšį per studentų praktikas, atsižvelgia į dalininkų siūlymus tobulinti vieną ar kitą sritį.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Kolegijos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos. Vadybos sistemos reikalavimai kolegijoje sistemingai dokumentuojami, matuojami, analizuojami ir prižiūrimi.

Socialiniai dalininkai įtraukiami į studijų programos vertinimo ir tobulinimo procesus. Dalykų programas numatyta nuolat atnaujinti, atsižvelgiant į rinkos poreikius.

Silpnoji vieta yra atsakomybės už VAKK studijų programą pasiskirstymas. Reikėtų ją aiškiau paskirstyti, nusprendžiant, kas bus atsakingas už jos vykdymą: kuratorius ar katedros vedėjas, ir kurios katedros, nes šiuo metu tai nėra aišku.

III. REKOMENDACIJOS

Iki ketinamos vykdyti studijų programos *Verslo anglų kalba ir komunikacija* įgyvendinimo pradžios rekomenduojama:

- 3.1. Tiksliau suformuluoti programos tikslus ir studijų rezultatus taip, kad jie labiau atspindėtų programos turinį (profilį).
- 3.2. Patikslinti programos pavadinimą atsisakant antrosios dalies (ir komunikacija) arba integruojant ją į pirmąją.

- 3.3. Peržiūrėti programos sandarą siekiant, kad visi pagrindinės studijų krypties dalykai atspindėtų krypties turinį.
- 3.4. Peržiūrėti gretutinių studijų turinį taip, kad jis nesutaptų su pagrindinės studijų krypties turiniu.
- 3.5. Apibrėžiant kalbines kompetencijas, naudotis įprastais kalbų programose Europos kalbų metmenyse nurodytais lygiais – nuo A1 iki C2.
- 3.6. Papildyti bibliotekos fondus literatūra, būtina VAKK studijų programai vykdyti.
- 3.7. Konkrečiai ir aiškiai suformuluoti baigiamojo darbo tikslus ir uždavinius.
- 3.8. Aiškiai paskirstyti ir apibrėžti atsakomybę už VAKK studijų programos vykdymą.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus kooperacijos kolegijos ketinama vykdyti studijų programa *Verslo anglų kalba ir komunikacija* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	15

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Parašas

Grupės nariai: Jolanta Bareikienė

Parašas